

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
گروه آموزشی کاردترمانی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی مقایسه‌ای میزان وابستگی به توجه در تکالیف دوگانه تعادلی-
شناختی در جوانان و سالمندان

نگارنده:

منیره نوبهار اهری

استاد راهنما
دکتر سید علی حسینی
استاد مشاور
دکتر وحید نجاتی

بهمن ۱۳۸۸

شماره ثبت ۱۸۴-۴۰۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

زمانی باورم بر آن بود که جزیک تولد، تولد دیگری وجود ندارد. ولی با هر پله ای که در مسیر علم طی کردم،
ییجان این تجربه را مکررا احساس کردم، و این تولدی است که هرگز مرگی ندارد. تازمانی که داین مسیر
حرکت می کنم «آن مرگ، سکوت، و تاریکی وجود ندارد؛ همه نور است و روشنی.

تعدیم به کرامی پدرم

که زمزمه های مهربانش در کوشم نجوا کر حیات بود و در گام به گام مسیر علم و معرفت را

رنمون ساخت.

تعدیم به مهربان مادرم

که مراد آغوش صبر و عطوفت، استقامت و پایداری پروراند تا در مسیر گام هایم نلغزد، از

فرازو نشیب راه نهر اسم و توان خود را باور سازم.

تەرىم بە خواھىنداشىم

كە ياور و ھەراھ تام سەختابىم بودند.

با مشکر از استاد عزیزم

دکتر حسینی

که با علم و عطوفت راهنمای من شدم تا شاید نوشتاری تقدیم کرد که چراغ را به باشد.

با مشکر از استاد کراقدرم

دکتر بختیاری

که مسیر تولدی دوباره را برایم روشن کرد تا سکوت جمل را در هم شکنیم وزایشی دیگر کونه را در

مسیر کمال تجربه کنیم.

باپاس از

تام استاد عزیزم که در طول تحصیل، دکتر می‌شان امید نخش را هم بود.
و جناب آقا میرزا پویان، مدیر عامل کانون بازنیستگان آموزش و پرورش شهر تهران که
در مرحله اجرایی طرح، مرا میاری نمودند.

چکیده:

مقدمه: عملکرد تعادلی خوب برای انجام فعالیت‌های روزمره زندگی، امری ضروری است و اهمیت آن در سالمدان به دلیل پیشگیری از افتادن برجسته‌تر می‌باشد. لذا هدف از مطالعه حاضر، بررسی تغییرات وابسته به سن در نیازهای توجه‌ی کنترل وضعیتی در سالمدان و جوانان سالم می‌باشد.

روش: مطالعه حاضر در ۲۰ فرد جوان ($22/75 \pm 4/29$ سال) و ۲۰ فرد سالمدان ($65/1 \pm 4/16$) انجام شد. تکلیف تعادلی ایستادن روی یک پا تحت سه وضعیت حسی متفاوت (در حضور بینایی و در غیاب بینایی / روی سطح سخت، و در غیاب بینایی / روی سطح فوم) به عنوان تکلیف اولیه، و تکلیف ادبال به عنوان تکلیف ثانویه، به تنها یی و همزمان با هم، مورد استفاده قرار گرفتند. آزمون آنالیز واریانس یکطرفه، آزمون تی زوجی و نیز آزمون تی مستقل، برای تحلیل داده‌ها بکار برده شد.

نتایج: نتایج حاکی از تفاوت معنادار میان جوانان و سالمدان در تکالیف واحد و دوگانه تعادلی و نیز در شرایط حسی مختلف بود. به علاوه زمان واکنش سالمدان در شرایط انجام تکلیف شناختی به تنها یی، نیز افزایش معناداری را در مقایسه با جوانان نشان داد؛ ولیکن تفاوتی میان جوانان و سالمدان در تکلیف شناختی هنگام انجام همزمان با تکلیف تعادلی مشاهده نگردید.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که تکلیف ایستادن روی یک پا، قادر به تعیین افت سنی در توانایی‌های تعادلی می‌باشد و از آن می‌توان در محیط‌های کلینیکی استفاده نمود. به علاوه، کاهش در توانایی‌های تعادلی در نتیجه کاهش دروندادهای حسی، با افزایش سن، حاکی از نقش مهم سیستم حسی در کنترل وضعیتی و خصوصاً در سالمدان می‌باشد. بالا بودن سطح دشواری تکلیف ایستادن روی یک پا، به ویژه در سالمدان نشان داد که افزودن تکلیف شناختی ساده و یا نسبتاً ساده نمی‌تواند مخاطره تعادلی بیشتری ایجاد کند.

کلید واژه‌ها: تعادل، پردازش توجه‌ی، تکلیف دوگانه، سالمدانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۶	فصل اول: کلیات تحقیق
۱۷	۱-۱. مقدمه
۱۹	۱-۲. بیان مسئله
۲۲	۱-۳. اهمیت و ضرورت
۲۴	۱-۴. تعریف مفاهیم
۲۶	۱-۵. اهداف پژوهش
۲۶	۱-۶. سوال‌ها و فرضیه‌ها
۲۸	فصل دوم: چارچوب نظری و پیشینه تحقیق
۲۹	۲-۱. مقدمه
۳۰	۲-۲. تعریف کنترل وضعیتی
۳۱	۲-۳. سیستم‌های عملکردی در کنترل وضعیتی
۳۲	۲-۳-۱. قشر حرکتی اولیه و راه قشری نخاعی
۳۳	۲-۳-۲. ساقه مغز
۴۱	۲-۳-۳. طناب نخاعی
۴۱	۲-۳-۴. نرون‌های حرکتی
۴۲	۲-۴. سیستم‌های درکی در کنترل وضعیتی
۴۳	۲-۴-۱. سیستم بینایی
۴۴	۲-۴-۲. سیستم حسی پیکری
۴۷	۲-۴-۳. سیستم دهلیزی
۴۹	۲-۵. سیستم‌های شناختی در کنترل وضعیتی
۵۰	۲-۵-۱. توجه
۵۱	۲-۵-۲. انواع توجه
۵۲	۲-۵-۳. تئوری‌های توجه تقسیم شده
۵۶	۲-۶. تغییرات وابسته به سن در عملکردهای توجه تقسیم شده

عنوان

صفحه

۵۹

۷-۲. مروری بر مطالعات پیشین

۶۸	فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق
۶۹	۱-۳. مقدمه
۶۹	۲-۳. نوع مطالعه
۶۹	۳-۳. جامعه مورد بررسی
۶۹	۴-۳. معیارهای انتخاب افراد مورد مطالعه
۷۰	۵-۳. روش نمونه‌گیری
۷۰	۶-۳. حجم نمونه و شیوه محاسبه آن
۷۱	۷-۳. مکان و زمان انجام تحقیق
۷۱	۸-۳. متغیرها و نحوه سنجش آن‌ها
۷۳	۹-۳. روش جمع‌آوری داده‌ها
۷۳	۱۰-۳. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۷۳	۱۱-۳. شیوه انجام کار
۷۳	۱۱-۳. انتخاب نمونه
۷۳	۱۱-۳. روند آزمون:
۷۴	۱۲-۳. ملاحظات اخلاقی
۷۵	فصل چهارم: توصیف و تحلیل داده‌ها
۷۶	۱-۴. مشخصات دموگرافیک
۷۷	۲-۴. تعیین کارایی تکلیف تعادلی در جوانان
۷۹	۳-۴. تعیین کارایی تکلیف تعادلی در سالمندان
۸۰	۴-۴. تعیین تفاوت کارایی تکلیف تعادلی در جوانان و سالمندان
۸۱	۵-۴. تعیین کارایی تکلیف شناختی در جوانان و سالمندان
۸۲	۶-۴. تعیین تفاوت کارایی تکلیف شناختی در جوانان و سالمندان
۸۲	۷-۴. تعیین کارایی تکلیف دوگانه تعادلی - شناختی در جوانان
۸۷	۸-۴. تعیین کارایی تکلیف دوگانه تعادلی - شناختی در سالمندان

عنوان

صفحه

۹۱	۴-۶. تعیین تفاوت کارایی تکلیف دوگانه تعادلی- شناختی در جوانان و سالمدان	۹
۹۳	۴-۷. تحلیل کلی داده‌ها	۹

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۹۵	۱-۱. مقدمه	
۹۶	۲-۱. تعیین تفاوت کارایی تکلیف تعادلی در جوانان و سالمدان	
۹۶	۲-۲. تعیین تفاوت کارایی تکلیف شناختی در جوانان و سالمدان	
۹۹	۳-۱. تعیین تفاوت کارایی تکلیف شناختی در جوانان و سالمدان	
۱۰۰	۴-۱. تعیین کارایی تکلیف دوگانه تعادلی- شناختی در جوانان	
۱۰۳	۴-۲. تعیین کارایی تکلیف دوگانه تعادلی- شناختی در سالمدان	
۱۰۶	۴-۳. تعیین تفاوت کارایی تکلیف دوگانه تعادلی- شناختی در جوانان و سالمدان	
۱۰۹	۵-۱. بحث کلی	
۱۱۱	۵-۲. نتیجه‌گیری	
۱۱۲	۵-۳. محدودیت‌ها	
۱۱۲	۵-۴. پیشنهادات	

منابع

۱۱۳	پیوست‌ها	
۱۲۶	الف) پرسشنامه مشخصات دموگرافیک	
۱۲۷	ب) رضایت‌نامه	
۱۲۷	ج) پرسشنامه سلامت عمومی	
۱۲۸	د) پرسشنامه معاینه مختصر وضعیت شناختی	
۱۳۰		

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل ۲-۱. مدل تعامل بین پردازش‌های شناختی، درکی و عملکردی دخیل در کنترل وضعیتی (کنترل حرکتی، شام وی- کاک و ولاکات ۲۰۰۷، صفحه ۴۷)	۲۹
شکل ۲-۲. کنترل وضعیتی حاصل تعامل فرد، تکلیف و نیازهای وضعیتی ذاتی آن، و محدودیت‌های محیطی می باشد (کنترل حرکتی، شام وی- کاک و ولاکات ۲۰۰۷، صفحه ۱۵۸)	۲۹
شکل ۲-۳. کنترل وضعیتی بوسیله یک سیستم منفرد کنترل نمی شود بلکه حاصل تعامل سیستم‌های بسیاری است (کنترل حرکتی، شام وی- کاک و ولاکات ۲۰۰۷، صفحه ۱۶۰)	۳۱
شکل ۲-۴، الف. کورتکس حسی‌بیکری و نواحی ارتباطی (کنترل حرکتی، شام وی- کاک و ولاکات ۲۰۰۷)	۳۲
شکل ۲-۴، ب. نقشه سوماتوتوبیک از نواحی حسی‌بیکری (کنترل حرکتی، شام وی- کاک و ولاکات ۲۰۰۷)	۳۳
شکل ۲-۵	۳۸
شکل ۲-۶. ساختار دوک عضلانی، (نروساینس. پوروز صفحه ۳۸۰)	۴۶
شکل ۲-۷. مدل منابع چندگانه ویکنتر	۵۴

فهرست جداول

عنوان جدول	صفحه
جدول ۱-۳. متغیرهای مورد بررسی در مطالعه	۷۲
جدول ۱-۴. میانگین و انحراف معیار مشخصات دموگرافیک گروه های مورد مطالعه و نیز ارزیابی همسانی متغیرهای زمینه ای	۷۶
جدول ۱-۲-۴. کارایی جوانان در هر یک از آزمون های تعادلی	۷۷
جدول ۲-۴. آزمون تحلیل واریانس یکطرفه جهت مقایسه میانگین مدت زمان ایستادن در سه وضعیت تعادلی	۷۸
جدول ۲-۳-۴. آزمون تعییبی توکی برای مقایسه وضعیت های تعادلی و تعیین اختلاف موجود	۷۹
جدول ۱-۳-۴. میانگین و انحراف معیار داده های حاصل از سه وضعیت حسی در تکلیف تعادلی، در سالمندان	۷۹
جدول ۲-۳-۴. آزمون تحلیل واریانس یکطرفه برای مقایسه میانگین داده های سه وضعیت تعادلی در سالمندان	۸۰
جدول ۳-۳-۴. آزمون تعییبی توکی برای مقایسه وضعیت های تعادلی و تعیین اختلاف موجود	۸۰
جدول ۱-۴-۴. آزمون تی مستقل جهت مقایسه کارایی تکلیف تعادلی در جوانان و سالمندان	۸۱
جدول ۱-۵-۴. میانگین زمان واکنش در جوانان و سالمندان	۸۲
جدول ۱-۶-۴. آزمون تی مستقل جهت مقایسه میانگین زمان واکنش در جوانان و سالمندان	۸۲
جدول ۱-۷-۴. میانگین و انحراف معیار زمان واکنش جوانان به تکلیف ادبیات تحت شرایط تکالیف دوگانه	۸۳
جدول ۲-۷-۴. آزمون تی زوجی جهت مقایسه کارایی جوانان در تکلیف شناختی در حالت یگانه و دوگانه	۸۴
جدول ۳-۷-۴. آزمون تحلیل واریانس یکطرفه، جهت مقایسه میانگین زمان واکنش تحت سه وضعیت تعادلی متفاوت	۸۴
جدول ۴-۷-۴. میانگین و انحراف معیار آزمون های تعادلی در شرایط تکالیف دوگانه	۸۵
جدول ۵-۷-۴. آزمون تی زوجی جهت مقایسه تکالیف تعادلی به تنها بی و همزمان با تکلیف شناختی	۸۵

عنوان

صفحه

جدول ۶-۷-۴. آزمون تحلیل واریانس یک طرفه، جهت مقایسه داده های سه وضعیت تعادلی در شرایط تکالیف دو گانه	۸۶
جدول ۷-۷-۴. آزمون تو کی جهت تعیین اختلاف بین داده های سه وضعیت تعادلی	۸۷
جدول ۱-۸-۴. میانگین و انحراف معیار زمان واکنش سالمندان به تکلیف ادبال تحت شرایط تکالیف دو گانه	۸۷
جدول ۲-۸-۴. آزمون تی زوجی جهت مقایسه کارایی سالمندان در تکلیف شناختی در حالت یگانه و دو گانه	۸۸
جدول ۳-۸-۴. آزمون تحلیل واریانس یک طرفه، جهت مقایسه میانگین زمان واکنش تحت سه وضعیت تعادلی متفاوت	۸۹
جدول ۴-۸-۴. آزمون تو کی جهت تعیین اختلاف بین داده های زمان واکنش، تحت سه وضعیت حسی متفاوت	۸۹
جدول ۵-۸-۴. میانگین و انحراف معیار آزمون های تعادلی در شرایط تکالیف دو گانه	۹۰
جدول ۶-۸-۴. آزمون تی زوجی جهت مقایسه تکالیف تعادلی به تنها یی و همزمان با تکلیف شناختی	۹۰
جدول ۷-۸-۴. آزمون تحلیل واریانس یک طرفه جهت مقایسه داده های سه وضعیت تعادلی در شرایط تکالیف دو گانه	۹۱
جدول ۸-۸-۴. آزمون تو کی جهت تعیین اختلاف بین داده های سه وضعیت تعادلی	۹۱
جدول ۱-۹-۴. آزمون تی مستقل جهت مقایسه میانگین زمان واکنش در دو گروه هنگام انجام همزمان آزمون های تعادلی	۹۲
جدول ۲-۹-۴. آزمون تی مستقل جهت مقایسه کارایی جوانان و سالمندان در آزمون های تعادلی همزمان با انجام تکلیف شناختی	۹۲
جدول ۱۰-۱-۴. آزمون تحلیل واریانس دو طرفه برای بررسی تاثیر سن بر مدت زمان ایستادن روی یک پا	۹۳
جدول ۱۰-۲-۴. آزمون تحلیل واریانس دو طرفه برای بررسی تاثیر حالات حسی بر مدت زمان ایستادن روی یک پا	۹۳
جدول ۱۰-۳-۴. آزمون تحلیل واریانس دو طرفه برای بررسی تاثیر سن و حالات حسی بر زمان واکنش	۹۴
جدول ۱۰-۴-۴. آزمون تحلیل واریانس دو طرفه برای بررسی تاثیر سن و حالات حسی بر مدت زمان ایستادن روی یک پا در حالت دو گانه	۹۴

فهرست نمودارها

عنوان نمودار	صفحه
نمودار ۱-۱-۴. توزیع جنسیت در دو گروه جوانان و سالمندان	۷۶
نمودار ۲-۱-۴. مشخصات دموگرافیک دو گروه جوانان و سالمندان	۷۷
نمودار ۱-۲-۴. کارایی تکالیف تعادلی در جوانان	۷۸
نمودار ۱-۳-۴. کارایی تکلیف تعادلی در سالمندان	۷۹
نمودار ۱-۴-۴. مقایسه کارایی تکلیف تعادلی در جوانان و سالمندان	۸۱
نمودار ۱-۵-۴. کارایی تکلیف شناختی در جوانان و سالمندان	۸۲
نمودار ۱-۷-۴. کارایی تکلیف شناختی در شرایط تکالیف دوگانه در جوانان	۸۳
نمودار ۲-۷-۴. مقایسه کارایی تکلیف شناختی در حالت یگانه و دوگانه در جوانان	۸۴
نمودار ۳-۷-۴. کارایی تکلیف تعادلی در شرایط تکالیف دوگانه در جوانان	۸۵
نمودار ۴-۷-۴. مقایسه کارایی تکلیف تعادلی در شرایط تکالیف یگانه و دوگانه	۸۶
نمودار ۱-۸-۴. میانگین زمان واکنش به تکلیف ادبی در شرایط دوگانه در سالمندان	۸۷
نمودار ۲-۸-۴. کارایی تکلیف شناختی در شرایط یگانه و دوگانه در سالمندان	۸۸
نمودار ۳-۸-۴. کارایی تکلیف تعادلی در شرایط تکالیف دوگانه در سالمندان	۹۰
نمودار ۴-۸-۴. مقایسه کارایی تکلیف تعادلی در حال یگانه و دوگانه در سالمندان	۹۰
نمودار ۱-۹-۴. مقایسه کارایی تکلیف شناختی در شرایط دوگانه در جوانان و سالمندان	۹۲
نمودار ۲-۹-۴. مقایسه کارایی تکلیف تعادلی در شرایط دوگانه در جوانان و سالمندان	۹۳
نمودار ۱-۵. تفاوت کارایی جوانان و سالمندان در تکلیف تعادلی	۹۷
نمودار ۲-۵. کارایی تکلیف شناختی در جوانان و سالمندان	۱۰۰
نمودار ۳-۵. کارایی تکلیف تعادلی در شرایط یگانه و دوگانه	۱۰۱
نمودار ۴-۵. مقایسه کارایی تکلیف شناختی در حالت یگانه و دوگانه در جوانان	۱۰۲
نمودار ۵-۵. مقایسه کارایی تکلیف تعادلی در شرایط یگانه و دوگانه در سالمندان	۱۰۴
نمودار ۶-۵. مقایسه کارایی تکلیف شناختی در حالت یگانه و دوگانه در سالمندان	۱۰۵
نمودار ۷-۵. مقایسه کارایی تکلیف شناختی در شرایط یگانه و دوگانه در سالمندان و جوانان	۱۰۷
نمودار ۸-۵. مقایسه کارایی جوانان و سالمندان در تکالیف یگانه و دوگانه تعادلی	۱۰۷

فصل اول

کلیات تحقیق

کنترل وضعیتی فعالیت مداومی که انسان هر روز آن را انجام می‌دهد، فرآیندهای پیچیده‌ای را دربرمی‌گیرد که به یکپارچگی اطلاعات سیستم‌های بینایی، وستیبولاو و عمقی نیاز دارد (مازن^۱، ۱۹۹۴، روزمیر^۲ و مرگنر^۳ ۱۹۹۸، به نقل از هاگس‌هولد^۴ ۲۰۰۶).

افراد به طور معمول قادر هستند نوسانات طبیعی بدن را تنظیم نموده و آشتفتگی‌های تعادلی کوچک خود را بدون کنترل حرکتی آگاهانه و تمرکز صریح بر اطلاعات بینایی، وستیبولاو و حسی پیکری اصلاح کنند (رایلی^۵ و همکاران ۲۰۰۳).

کنترل وضعیتی در فعالیت‌های روزانه هم‌زمان با تکلیف دیگری صورت می‌گیرد: برای مثال ایستادن و فکر کردن، ایستادن و صحبت کردن و... بنابراین انجام هم‌زمان دو تکلیف، به طور معمول توسط سیستم کنترل وضعیتی صورت می‌گیرد (هاگس‌هولد و همکاران ۲۰۰۶). براین اساس، سیستم کنترل وضعیتی بدون به کارگیری سیستم‌های توجه‌ی می‌تواند تعادل را حفظ نماید. با این حال، شواهد تجربی نشان می‌دهند که توجه در کنترل وضعیتی، ممکن است تا اندازه‌ای برای یکپارچه‌سازی حسی و انتخاب بین اطلاعات حسی متناقض (تزادال^۶ و همکاران ۲۰۰۱، ردfern^۷ و همکاران ۲۰۰۱، شام وی- کاک^۸ ۲۰۰۰)، یا به منظور جبران آشتفتگی‌های سیستم کنترل وضعیتی مورد نیاز باشد (وولاکات^۹ ۲۰۰۰ به نقل از هاگس‌هولد ۲۰۰۶).

به عبارت دیگر زمانی که تکالیف هم‌زمان انجام می‌شوند، توجه بایستی بین دو تکلیف تقسیم شود و این امر ممکن است توانایی‌های تعادلی را تحت تاثیر قرار دهد (آلیسون^{۱۰} ۲۰۰۷). بنابراین زمانی که شرایط ایستادن مورد مخاطره قرار می‌گیرد و یا تداخل توجه‌ی بین کنترل وضعیتی و فرآیندهای شناختی شدید است، حفظ وضعیت ایستادن ممکن است فاکتورهای شناختی، مانند فرآیندهای توجه‌ی را متاثر سازد (وولاکات^۹ ۲۰۰۰ به نقل از هاگس‌هولد ۲۰۰۶).

بدین ترتیب کنترل وضعیتی به عنوان فرآیند در کی-حرکتی در نظر گرفته می‌شود که شامل: حس وضعیت و حرکت (به واسطه سیستم‌های وستیبولاو، حسی پیکری و بینایی)، پردازش اطلاعات حسی به منظور تعیین موقعیت بدن و حرکت، انتخاب راهبردهای حرکتی که بدن را به تعادل می‌رساند، می‌باشد (اشمیت^{۱۱}

¹. Massion

². Rosemeier

³. Mergner

⁴. Huxhold

⁵. Riley

⁶. Teasdale

⁷. Redfern

⁸. Shumway-Cook

⁹. Wollacott

¹⁰. Alison

¹¹. Schmidt

۱۹۷۵، به نقل از وویلرم^۱ (۲۰۰۴) و تاثیر توجه بر کنترل وضعیتی جهت حفظ تعادل می‌تواند در سه سطح این مدل درکی-حرکتی اتفاق بیفتد: تسهیل حسی، یکپارچگی حسی و انتخاب پاسخ (وویلرم ۲۰۰۴). این دیدگاه در رابطه با کنترل وضعیتی و حرکت، به تاثیر متقابل بین سیستم‌های حرکتی، درکی و شناختی نیاز دارد، بدین معنی که جنبه‌های شناختی کنترل وضعیتی، زیربنایی برای جنبه‌های پیش‌بینانه و تطبیقی آن می‌باشد (شام وی-کاک و وولاکات ۲۰۰۷).

---

^۱. Vuillerme

۱-۲. بیان مسئله

در گذشته، کنترل تعادل و راه رفتن اغلب به عنوان عملکردی خودکار و رفلکسی، که حداقل منابع توجهی را مورد استفاده قرار می‌دهد، در نظر گرفته می‌شد (شام وی-کاک و وولاکات ۲۰۰۲). ولیکن شواهدی مبنی بر نیاز کنترل وضعیتی به منابع توجهی در شرایط خاص در دسترس می‌باشد (شام وی-کاک و وولاکات ۲۰۰۷، یاردلی^۱ و همکاران ۲۰۰۱).

در حالی که تنظیم تعادل خودکار است و تحت کنترل هوشیاری نیست، وضعیت‌های با وابستگی تعادلی بیشتر نیازمند راهبردهای توجهی برای کنترل تعادل می‌باشند (اندرسون^۲ و همکاران ۲۰۰۲). هم‌پوشانی امکان‌پذیر بین تعادل و عملکردهای شناختی با استفاده از وضعیت‌های انجام هم زمان دو تکلیف شناختی و تعادلی می‌باشد (یاردلی و همکاران ۱۹۹۹ به نقل از اندرسون و همکاران ۲۰۰۲).

الگوی انجام هم‌زمان دو تکلیف به منظور بررسی تغییر در عملکرد، زمانی که چندین تکلیف هم‌زمان انجام می‌شوند، و نیز به منظور تعیین نیازهای توجهی تکالیفی از قبیل حفظ تعادل، بکار می‌رود. این روش دارای تعدادی فرضیه می‌باشد: ۱) ظرفیت پردازش اطلاعات مرکزی محدود است، ۲) انجام یک تکلیف به بخشی از این ظرفیت توجهی محدود نیاز دارد،^۳ اگر دو تکلیف در این ظرفیت پردازشی سهیم باشند، زمانی که از ظرفیت پردازشی فراتر رود، عملکرد یک یا هر دو تکلیف به مخاطره می‌افتد (کانمن^۴ ۱۹۷۳، لاجویی^۵ ۱۹۹۶ به نقل از کاچون سو^۶ ۲۰۰۷).

فعالیت‌های بسیاری در زندگی روزمره مستلزم آن است که فرد چندین تکلیف را به طور هم‌زمان انجام دهد و تداخل در عملکرد هر یک از این تکالیف، ممکن است به دلیل ظرفیت توجهی محدود باشد (بورک^۷ ۱۹۹۶، ایسنک^۸ و کین^۹ ۲۰۰۰ به نقل از دویترن^{۱۰}). میزان کاهش کارایی هر یک از این تکالیف نشان‌دهنده میزان سهم نیاز آن دو، به منابع توجهی می‌باشد (کر^{۱۱} و همکاران ۱۹۸۵ به نقل از دویترن ۲۰۰۵).

¹. Yardley

². Andersson

³. Kahneman

⁴. Lajoie

⁵. Ka-Chun Siu

⁶. Bourke

⁷. Eysenck

⁸. Keane

⁹. Deviterne

¹⁰. Kerr

ولیکن، برخی دیگر از محققین، براین باورند که نقص در کارایی فعالیت‌های هم‌زمان از رقابت دو تکلیف برای منابع یکسان و مشترک نشات می‌گیرد؛ چراکه هردو نیازهای پردازشی یکسانی دارند (بown^۱ به نقل از دویتن ۲۰۰۵).

در مطالعات انجام هم زمان دو تکلیف، اثرات باید زمانی که عملکرد هر دو تکلیف به تنها یی با عملکرد هم زمان آن‌ها مقایسه می‌گردد، سنجیده شود. هر تغییری ورای سطح مبنای عملکرد، می‌تواند به عنوان اثر انجام هم زمان دو تکلیف در نظر گرفته شود. با این استدلال که رقباتی در سطح منابع پردازشگر مرکزی رخ داده است. دو نتیجه جالب در انجام هم زمان دو تکلیف تعادلی و شناختی وجود دارد. کاهش کارایی عملکرد تعادلی و کاهش کارایی عملکرد شناختی. این اثرات ناپایدار است ولیکن تا زمانی که مخاطره تعادلی وجود دارد به قوت خود باقی خواهد بود (اندرسون و همکاران ۲۰۰۲).

از طرفی بررسی متون حاکی از آن است که تعامل بین فرآیندهای ذهنی و کنترل وضعیتی توسط عوامل مختلفی تغییر می‌کند، از جمله: مدلیته های تحریک و پاسخ، دشواری تکلیف ثانویه همراه، محدودیت‌های وضعیتی که دشواری تکلیف وضعیتی را تحت تاثیر قرار می‌دهند، تفاوت‌های فردی در مهارت‌های حسی- حرکتی، و سالمندی (هاگس‌هولد و همکاران ۲۰۰۶).

این امر قابل تصور است که تاثیرات تکالیف هم زمان به واسطه وجود تفاوت‌های فردی در ظرفیت توجهی تغییر می‌کند و با مبنای عصبی در ارتباط می‌باشد. اگر نیازهای شناختی تکلیف ثانویه همراه، آن‌طور که باید ظرفیت توجهی فرد را متاثر نسازد، مشاهده تاثیر آن بر کنترل وضعیتی بعید است. به عبارت دیگر، در سطح معینی از نیاز شناختی، تاثیر منفی تکلیف شناختی ثانویه بر کنترل وضعیتی ممکن است تنها در افرادی که ظرفیت توجهی آن‌ها محدود است، مشاهده شود.

سالمندی کارایی سیستم‌های عصبی- عضلانی در گیر در کنترل وضعیتی و تقابل هماهنگ آن‌ها را کاهش می‌دهد (هاگس‌هولد و همکاران ۲۰۰۶). در عین حال، آسیب ظرفیت شناختی، آسیب همراه در حافظه کاری پری‌فرونتال و عملکردهای توجهی که در میان سالمندان شایع است، می‌تواند مانع از عملکرد موفقیت‌آمیز منابع توجهی برای کنترل وضعیتی گردد (ماکی^۲، لیندنبرگر^۳ ۲۰۰۰، به نقل از هاگس‌هولد ۲۰۰۶).

این چنین تاثیرات متقابل بین کاهش یکپارچگی حسی، عملکردهای حسی- حرکتی، اتکای زیاد به فرآیندهای شناختی و محدودیت بیشتر ظرفیت شناختی در اوآخر دوران بزرگ‌سالی، احتمالاً در افزایش ارتباط

¹. Bowen

². Maki

³. Lindenberger